

Aspectes mèdics d'una cursa de trineus amb gossos

Aspectos médicos de una carrera de trineos con perros

Pruna Grive, R.

Centre de Medicina de l'Esport de Barcelona.

Secretaria General de l'Esport. Generalitat de Catalunya.

RESUM

Amb Pirena, una cursa de gossos nòrdics pel Pirineu Català i Francès ha nascut un nou esport d'aventura, que s'origina a Alaska.

Com qualsevol altre esport té llurs dificultats i riscos, tant aviat produïdes per les circumstàncies ambientals i geogràfiques on es desenvolupa, com per les característiques tècniques necessàries per conduir un trineu.

S'ha volgut reflectir com la Medicina de l'Esport es fa necessària també en aquesta nova especialitat esportiva, descrivint les lesions més importants i freqüents durant la cursa, i així mateix els hàbits alimentaris i d'acoplament ambiental necessaris per a superar amb èxit la competició.

RESUMEN

Con Pirena, una carrera de perros nórdicos a lo largo del Pirineo Catalán y Francés, ha nacido un nuevo deporte de aventura, que tuvo sus orígenes en Alaska.

Como cualquier otro deporte sus dificultades y riesgos, bien ocasionados por las circunstancias ambientales y geográficas en donde se desarrolla, como las características técnicas necesarias para conducir un trineo.

Se ha querido reflejar, como la Medicina del Deporte se hace necesaria también en esta nueva especialidad deportiva, describiendo las lesiones más importantes y frecuentes durante la carrera, al igual que los hábitos alimentarios y de acoplamiento ambiental necesarios para superar con éxito la competición.

PIRENA'93, una cursa de trineus estirats per gossos nòrdics, també dita la Ruta Blanca del Pirineu i fins i tot per alguns fanàtics la París-Dakar de la neu, és una barreja d'esport i d'aventura.

És una cursa a través dels Pirineus Catalans, Francesos i de l'Alt Aragó. Comença a l'estació d'esquí de La Molina, passa per diferents estacions catalanes com Sant Joan de l'Erm, Super-Espot, franceses com Plateau de Beille, Super-Bagnères de Luchon i acaba a Formigal.

PIRENA'93, una carrera de trineos arrastrados por perros nórdicos, también llamada la Ruta Blanca del Pirineo e incluso, por algunos fanáticos, la París-Dakar de la nieve, es una mezcla de deporte y de aventura.

Se trata de una carrera a través del los Pirineos Catalanes, Franceses y del Alto Aragón. Comienza en la estación de esquí de La Molina, pasa por diferentes estaciones catalanas como Sant Joan de l'Erm, Super-Espot; francesas, como Plateau de Bei-

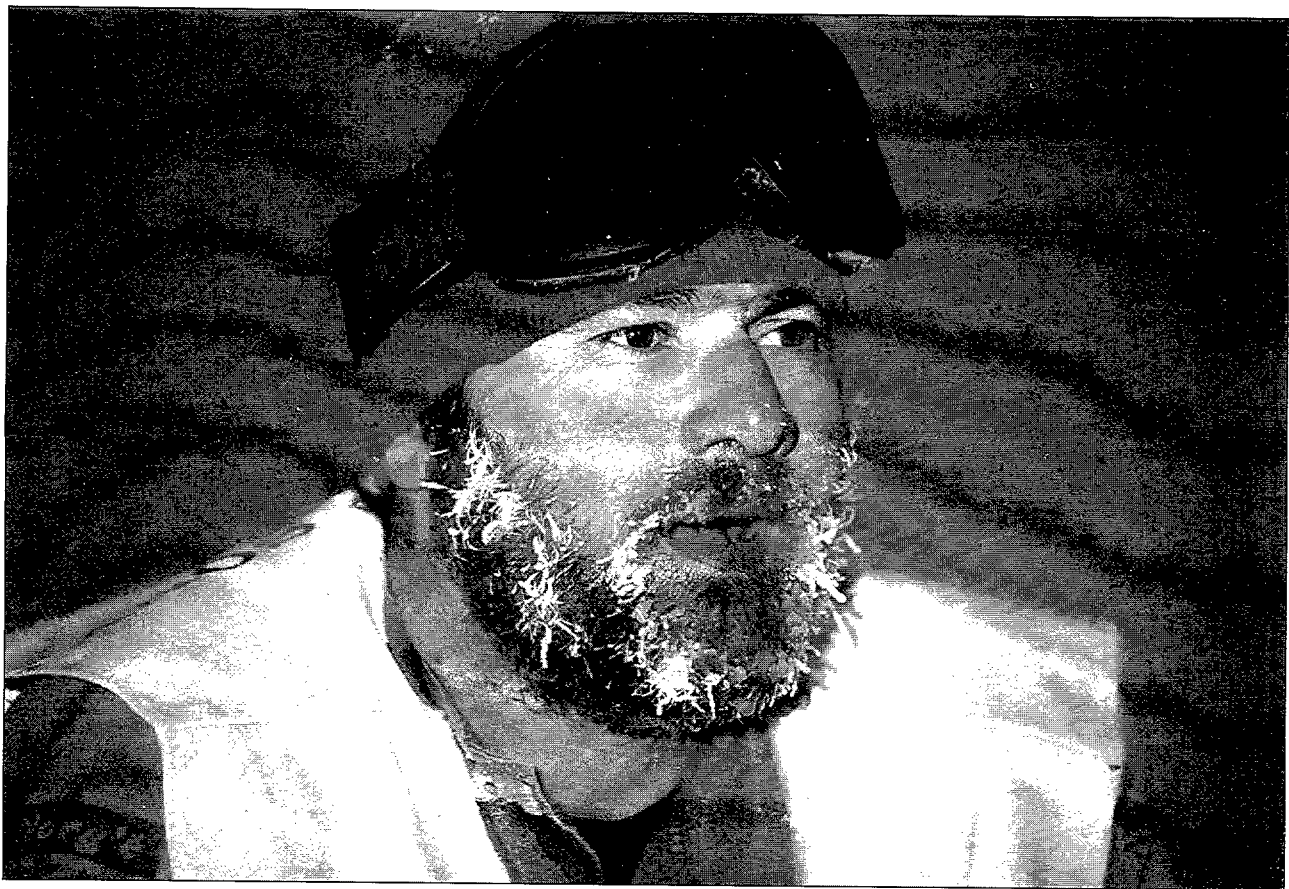

Foto 1.
Foto 1.

L'origen d'aquest esport el tenim a una ciutat del nord-oest d'Alaska, Nome, a l'hivern de 1925 durant una epidèmia de diftèria. Degut a la constant inestabilitat meteorològica, dificultat del terreny i de les tempestes de neu (temperatures de -45°), l'única possibilitat de transportar sèrum antidiftèric era valent-se de trineus tirats per gossos. Tal i com va passar a l'antiga Grècia amb la mítica maratón, aquí es repeteix la història i neix un nou esport.

Ja als Jocs Olímpics de 1932 a Lake Placid (USA), es introduïda aquesta modalitat com a esport de demostració. Al 1973 el record d'aquesta aventura dona lloc a la cursa de trineus més important del món, l'Iditarot o cursa de les mil milles a Alaska, cita anual actualment dels millors esportistes d'aquesta modalitat.

La representació europea d'aquesta modalitat és l'Alpirot, cursa que transcorre pels Alps Francesos, Italians, Suïssos i Austríacs. A Espanya, i més concretament a Catalunya, Pirena és la cursa més representativa. Actualment s'han creat diferents clubs arreu de l'Estat: Catalunya, Andalusia, Aragó, Madrid, Astúries, País Basc i Andorra, on s'hi dis-

lle, Super-Bagnères de Luchon y finaliza en Formigal. El origen de este deporte lo encontramos en una ciudad del noroeste de Alaska, Nome, en el invierno de 1925, durante una epidemia de difteria. Debido a la constante inestabilidad meteorológica, la dificultad del terreno y las tormentas de nieve (temperaturas de -45°), la única posibilidad de transportar suero antidiftérico era valiéndose de trineos arrastrados por perros. Tal y como sucedió en la antigua Grecia, con la mítica maratón, aquí se repite la historia y nace un nuevo deporte.

Ya en los Juegos Olímpicos de 1932, en Lake Placid (USA), fue introducida esta modalidad como deporte de demostración. En 1973, el recuerdo de esta aventura da lugar a la carrera de trineos más importantes del mundo, el Iditarot o carrera de las mil millas en Alaska, en la actualidad cita anual de los mejores deportistas de esta modalidad.

La versión europea de esta modalidad es el Alpirot, carrera que transcurre por los Alpes franceses, italianos, suizos y austriacos. En España, y más concretamente en Cataluña, PIRENA, es la carrera más representativa. Actualmente se han creado diferen-

puten diferents competicions. És reconegut com a modalitat d'esport d'hivern només a la Federació Catalana.

El "mushing", nom com es coneix aquest esport, té varis components: el "musher" o esportista que condueix el trineu, el "handler" o ajudant i evidentment les diferents races de gossos, on el gos guia és la peça fonamental.

Dins les diferents races de gossos trobem el "husky siberià" el més típic, utilitzat per les curses de velocitat. El "malamute", el de més envergadura i utilitzat a les curses de resistència.

El "husky alaskà" és el més ràpid i és la barreja del "husky siberià" amb qualsevol altre raça de gos. El "samoyedo" utilitzat pel mig fons.

Altres races menys importants inclouen el "groelandès", etc.

Les curses es disputen en un recorregut entre 25 i 50 quilòmetres i la velocitat mitja que s'aconsegueix oscil·la entre els 30-40 quilòmetres per hora (velocitat suficient perquè en les caigudes es produeixin lesions).

A PIRENA van participar corredors de diferents llocs: Holanda, Txecoslovàquia, França, Itàlia, Bèlgica, Alemanya, Catalunya, País Basc i Astúries.

tes clubs a lo largo del Estado: Cataluña, Andalucía, Aragón, Madrid, Asturias, País Vasco y Andorra, donde se disputan diferentes competiciones. Está reconocida como modalidad de deporte de invierno nada más que en la Federación catalana.

El "mushing", nombre con que se conoce este deporte, tiene varios componentes: el "musher" o deportista que conduce el trineo, el "handler" o ayudante y, evidentemente, las diferentes razas de perros, entre los que el perro-guía es la pieza fundamental.

Entre las diferentes razas de perros encontramos el "husky siberiano", el más típico, utilizado en las carreras de velocidad. El "malamute", el de más envergadura, utilizado para las carreras de resistencia. El "husky alaskano" es el más rápido y es una mezcla del "husky siberiano" con cualquier otra raza de perro. El "samoyedo" utilizado para el medio-fondo. Otras razas menos importantes incluyen el "groelandés", etc.

Las carreras se disputan en un recorrido entre 25 y 50 kilómetros y la velocidad media que se llega a conseguir oscila entre los 30-40 kilómetros por hora (velocidad suficiente para que en las caídas se produzcan lesiones).

Foto 2.
Foto 2.

Foto 3.
Foto 3.

Particularitats de la cursa

Es realitzava cada dia un transfer amb caravana des d'una estació d'esquí fins l'altre on es disputaria la següent etapa. Aquí es dormia bé al refugi o amb acampada i es procedia a l'alimentació i acondicionament dels gossos.

El "musher" és una persona acostumada a l'alta muntanya, on hi viu i hi treballa, i a les condicions ambientals que comporta, el que els va permetre suportar les condicions a les que es va arribar (temperatures de -17° , tempestes de neu i ventades).

L'entrenament del "musher" consisteix bàsicament en aconseguir habilitat sobre el trineu, encara que la condició física de base, generalment fluixa, s'aconsegueix practicant activitats de muntanya com l'escalada, l'esquí, el kàiac (més aviat de lleure).

Tot i que en l'alimentació el "musher" intenta aconseguir una base de carbohidrats i complementar-la amb alts suplementos lipídics (ja que les condicions de fred constant, així ho requereixen), la veritat és que tant els hàbits alimentaris com les hores de son i acondicionament físic, no ocupen un

En PIRENA participaron corredores de diferentes lugares: Holanda, Checoslovaquia, Francia, Italia, Bélgica, Alemania, Cataluña, País Vasco y Asturias.

Particularidades de la carrera

Cada día se realizaba un transfer en caravana desde una estación de esquí a otra, donde se disputaría la etapa siguiente. Allí se dormía, bien en el refugio o en acampada, y se procedía a la alimentación y acondicionamiento de los perros.

El "musher" es una persona acostumbrada a la alta montaña, en la que vive y trabaja, y a las condiciones ambientales que comporta, lo que le permite soportar las condiciones con las que se va a encontrar (temperaturas de -17° , tempestades de nieve y ventiscas).

El entrenamiento del "musher" consiste básicamente en conseguir habilidad sobre el trineo, aunque la condición física de base, generalmente floja, se consigue practicando actividades de montaña como la escalada, el esquí, el kàiac (más bien de ocio).

lloc prioritari. Són persones que tenen més cura dels seus gossos que d'ells mateixos.

Organització de l'assistència mèdica

- a) L'ambulància era un vehicle tot-terreny equipat amb lliteres, amb matalàs d'aire, bombones d'oxigen i equip de trasllat (fèrules d'immobilització, vies, sèrums, etc.).
- b) Un maletí de medicació.
- c) Maletí amb material de primeres cures i bendatges.

Als llocs on es duia a terme l'etapa hi havia contacte previ amb el centre hospitalari més proper per si fos necessari efectuar algun trasllat. L'assistència en cursa consistia en montar un lloc de socors tant a la sortida com en l'arribada. En cas d'accident a mitja cursa, s'accedia al lloc amb moto de neu amb llitera incorporada.

Lesions i aspectes traumatològics

Les lesions són produïdes per les caigudes del trineu i per les posicions forçades que pren el "musher" damunt del trineu, degut a les irregulari-

Pese a que en la alimentació el "musher" intenta conseguir una base de carbohidrats completàndola con otros suplementos lipídicos (ya que las condiciones de frío constante así lo requieren), la realidad es que tanto los hábitos alimentarios como las horas de sueño y acondicionamiento físico, no ocupan un lugar prioritario. Son personas que prestan mas atención a sus perros que a ellos mismos.

Organización de la asistencia médica

- a) La ambulancia era un vehículo todo terreno equipado con literas con colchón de aire, bombonas de oxígeno y equipo de evacuación (férulas de inmovilización, cintas, sueros, etc.).
- b) Un maletín de medicación.
- c) Maletín con material de primeras curas y vendajes.

En los lugares donde se llevaba a término la etapa, se contactaba previamente con el centro hospitalario más cercano, por si fuese necesario efectuar algún traslado. La asistencia en carrera consistía en montar un puesto de socorro tanto en la salida como en la llegada. En caso de accidente a media carrera, se accedía al lugar con moto de nieve y litera incorporada.

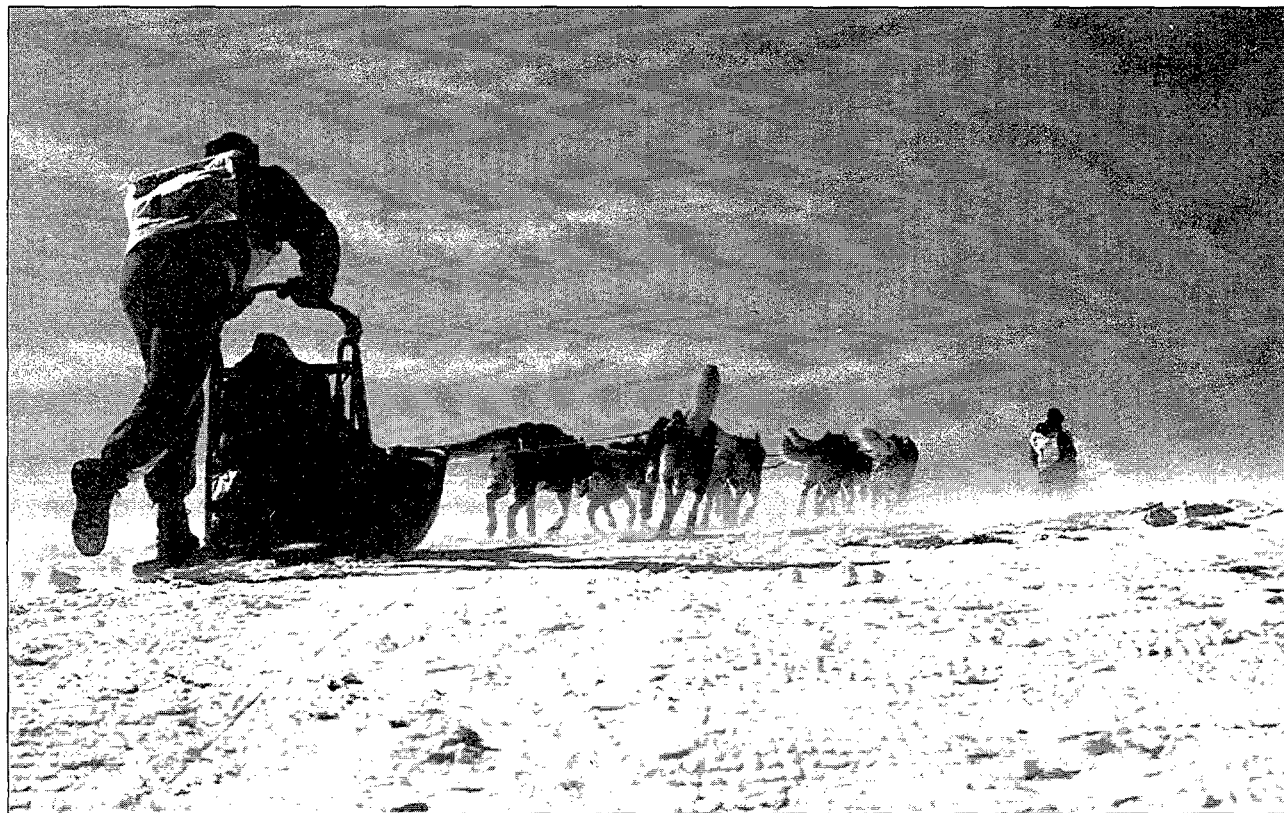

Foto 4.
Foto 4.

Foto 5.
Foto 5.

tats del terreny per on es disputa la cursa, i a les condicions climàtiques.

Les lesions més característiques són:

- Contractures musculars.
- Elongacions i ruptures fibrilars, sobretot de bessons i quàdriceps.
- Lumbàlgies.
- Ferides contuses i dermoabrasions.
- Mossegades de gos.
- Fractures costals.
- Esguinços del lligament lateral intern del genoll.
- Tendinitis del manegot dels rotadors.
- Luxacions anteriors d'espatlla.
- Fractures metafisàries de terç distal de radi.

No s'ha trobat degut al bon equipament lesions pel fred.

Es un esport que creix i que amb el temps, l'augment de participants portarà un més alt nombre de lesions i un estudi mèdic amb més profunditat.

Lesiones y aspectos traumatológicos

Las lesiones son producidas por las caídas del trineo y por las posiciones forzadas que toma el "musher" encima del trineo, debido a las irregularidades del terreno donde se disputa la carrera y a las condiciones climáticas.

Las lesiones más características son:

- Contracturas musculares.
- Elongaciones y rupturas fibrilares, sobre todo gemelos y cuádriceps.
- Lumbalgias.
- Heridas contusas y dermoabrasivas.
- Mordeduras de perro.
- Fracturas costales.
- Esguinces del ligamento lateral interno de la rodilla.
- Tendinitis del manguito de los rotadores.
- Luxaciones anteriores del hombro.
- Fracturas metafisarias del tercio distal del radio.

No se han encontrado, debido al buen equipamiento, lesiones por el frío.

Es un deporte que crece y que con el tiempo, el aumento de participantes comportará un más elevado número de lesiones y un estudio médico más profundo.